

ВИДОВЕ ФРАНКИРОВКИ

За да бъдат избегнати недоразумения при преговорите относно транспортирането на стоки, през 1936 година, Международната търговска палата приема в Париж унифицирани правила за тълкуване и прилагане на търговските термини. С течение на времето се обособяват 11 основни типа доставка, които се различават по включените в тях задължения и отговорности на договарящите се страни. Определящо при тях е мястото (гара, пристанище, склад и др.), до което продавачът поема отговорността и разходите за натоварване, претоварване, превозване, разтоварване, транспорт и прочее. Тези разходи са включени в оферирания от продавача цена. От договорената точка нататък отговорността от повреждане и загуба на стоката се носи от купувача.

Регламентираните възможности за доставка са следните:

- EXW / EX Works (named place) – франко завода (уговорено място)
- FCA / Free Carrier (named place) – франко превозвача (уговорено място)
- FAS / Free Alongside Ship (named port of shipment) – франко протежение на кораба (уговорено пристанище за натоварване)
- FOB / Free On Board (named port of shipment) – франко борд (уговорено пристанище за натоварване)
- CFR / Cost and Freight (named port of destination) – стойност и навло (уговорено пристанище в местоназначението)
- CIF / Cost, Insurance and Freight (named port of destination) – стойност, застраховка и навло (уговорено пристанище в местоназначението)
- CPT / Carriage Paid To (named place of destination) – превоз, платен до (уговорено местоназначение)
- CIP / Carriage and Insurance Paid To (named place of destination) – превоз и застраховка, платени до (уговорено местоназначение)
- DAT / Delivered at Terminal (named terminal at port or place of destination) – доставка до терминал (уговорен терминал на пристанище или място на доставка)
- DAP / Delivered at Place (named place of destination) – доставка на място
- DDP / Delivered Duty Paid (named place of destination) – доставено, мито платено (уговорено местоназначение)

Видове условия за плащане 2010	Износ – митническа декларация	Превоз до пристанището на износа	Разтоварване на камиона в пристанището на износа	Разходи за товарене в пристанището на износа	Превоз (морски / въздушен товар) до пристанището на вноса	Такси за разтоварване в пристанището на вноса	Товарене на камиона в пристанището на вноса	Превоз до място, указано от купувача	Застраховки	Внос – митническа обработка	Такси по вноса
EXW	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач		Купувач	Купувач
FCA	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач		Купувач	Купувач
FAS	Продавач	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач		Купувач	Купувач
FOB	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач	Купувач	Купувач		Купувач	Купувач
CFR	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач		Купувач	Купувач
CIF	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач	Продавач	Купувач	Купувач
CPT	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач		Купувач	Купувач
CIP	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач
DAT	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Купувач	Купувач
DAP	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач		Купувач	Купувач
DDP	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач	Продавач		Продавач	Продавач

Седемте правила за всякакъв вид транспорт, определени от Incoterms 2010 са:

EXW / Ex Works – франко завода (уговорено място)

Продавачът предоставя стоките в своите помещения. Купувачът е отговорен за разтоварването. Този термин обозначава максимум задължения на купувача и минимални задължения на продавача. Франко завода често се използва при съставяне на първоначалната оферта за продажба на стоки без никакви включени разходи. EXW означава, че продавачът има стоките налични и готови за товарене от неговите помещения (завод, фабрика, склад) на уговорената дата. Купувачът заплаща всички транспортни разходи и също носи рисковете за придвижване на стоките до крайната им дестинация. Продавачът не товари стоката в превозни средства и не ги подготвя за износ. В случай че продавачът товари стоката, той го прави на риска и за сметка на купувача. Ако страните желаят продавачът да отговаря за товаренето на стоките при заминаване и да поема риска и всички разходи за такова товарене, това трябва да бъде ясно формулирано в договора за покупко-продажба.

FCA / Free Carrier (named place) – франко превозвача (уговорено място)

Продавача предава стоките, освободени за износ, на разположение на първия превозвач (посочен от купувача) на уговореното място. Продавачът заплаща превоза до уговореното място на доставка и спира да носи риск, когато стоките се предадат на първия превозвач.

CPT / Carriage Paid To (named place of destination) – превоз, платен до (уговорено местоназначение)

Продавачът заплаща превоза. Рискът се прехвърля на купувача при предаването на стоките на първия превозвач на мястото на внос.

CIP / Carriage and Insurance Paid To (named place of destination) – превоз и застраховка, платени до (уговорено местоназначение)

Еквивалент на CIF за контейнерен транспорт. Продавачът плаща за превоз и застраховка до уговореното място, но рискът преминава, когато стоките се предават на първия превозвач.

DAT / Delivered at Terminal (named terminal at port or place of destination) – доставка до терминал (уговорен терминал на пристанище или място на доставка)

Продавачът заплаща за превоз до терминала, с изключение на разходите, свързани с изготвяне и издаване на митническа декларация и поема всички рискове до момента, в която стоките са разтоварени на терминала.

DAP / Delivered at Place (named place of destination) – доставка на място

Продавачът заплаща превоза до уговореното място, с изключение на разходите свързани с изготвяне и издаване на митническа декларация и поема всички рискове до момента, в който стоките са готови за разтоварване от купувача.

DDP / Delivered Duty Paid (named place of destination) – доставено, мито платено (уговорено местоназначение)

Продавачът е отговорен за доставката на стоката до уговореното място в страната на купувача и заплаща всички разходи за транспортирането на стоките до местоназначението, включително вносни мита и такси. Купувачът е отговорен за разтоварването. Този термин често се използва в смисъла на "Free In Store (FIS)" (термин извън тези на Incoterm). Този термин възлага максимум задължения на продавача и минимум задължения на купувача.

Четири правила определени от Incoterms 2010 за международната търговия при транспортиране изцяло по вода са:

FAS / Free Alongside Ship (named port of shipment) - франко протежение на кораба (уговорено пристанище за натоварване)

Продавачът натоварва стоките в кораба на уговореното пристанище. Продавачът е длъжен да подготви стоките за износ. Подходящ само за морския транспорт, но не и за контейнерния морски транспорт (виж Incoterms 2010, ICC публикация 715). Този термин обикновено се използва за тежкотоварни или насипни товари.

FOB / Free On Board (named port of shipment) - франко борд (уговорено пристанище за натоварване)

Продавачът натоварва стоката на борда на кораба, определен от купувача. Разходите и рисковете са споделени, когато стоките са на борда на кораба (това правило е ново!). Продавачът обмисля стоките при износ. Терминът е приложен за морския и речния транспорт, но не и за контейнерния морски транспорт (виж Incoterms 2010, ICC публикация 715). Купувачът е длъжен да предостави на продавача детайли за кораба и пристанището, където стоките са натоварени без да препоръчва превозвач или спедитор. Този термин често се използва некоректно през последните три десетилетия откак Incoterms 1980 обяви, че FCA трябва да се използва за контейнерни превози.

CFR / Cost and Freight (named port of destination) - стойност и навло (уговорено пристанище в местоназначението)

Продавачът трябва за заплати разходите и навлото за доставка на стоката до уговореното пристанище. Въпреки това рискът се прехвърля на купувача след като стоките са натоварени на плавателния съд. Застраховката на стоките не е включена. Този термин преди е бил известен като CNF (C & F). Само за морски транспорт.

CIF / Cost, Insurance and Freight (named port of destination) - стойност, застраховка и навло (уговорено пристанище в местоназначението)
Същото като CFR с изключение на това, че продавачът трябва да заплати застраховката. Само за морски транспорт.